

“ А ми тую червону калину підійmemo... “

Розповідь про Едмонтонські аматорські колективи четвертої хвилі еміграції з України в Канаду.

I. Народні театри на Україні – передумова виникнення аматорського театрального руху.

Здатність і природне бажання творчості живе у душі кожної людини та являється невід’ємною і життєво - важливою складовою частиною добробуту особистості. Музично обдаровані, співаки, танцюристи та музиканти, умільці в багаточисельних народних ремеслах: різьблярі, гаптувальниці і вишивальниці, талановиті майстри слова: декламатори, гумористи та актори - українці мають своє неповторне обличчя в сфері як народного образотворчого, так і аматорського сценічного мистецтва. Якщо говорити про театр, то самодіяльне театральне мистецтво в нашому краї завжди напувало цілющою водою свого мистецтва професійні колективи. Я не боюся стверджувати, що мало не кожне українське село чи місто, виробниче підприємство чи навчальний заклад в 1970-90 -х роках мало діючий колектив художньої самодіяльності, де всі бажаючі через різноманітні сценічні жанри, і дуже часто – через аматорське театральне слово дарували світові своє трактування класичних літературних творів та своє унікальне бачення традиційних українських святкувань. Щоб надати своїм міркуванням більшої сили та обґрунтованості, наведу декілька цитат з різних статей та публікацій.

«Театральна мистецька діяльність з’являється в Україні дуже рано. Віктор Проскуряков доводить, що ще задовго до скоморохів, зображених на фресках XI сторіччя у Софії Київській, Україна знала пратеатральні мистецькі явища. Давні городища мали спеціально облаштовані місцевості, де публіка могла не лише спостерігати обряди й ритуали, магичні дії, ігри та свята, але й брати в них участь. (Проскуряков, В.. Архітектура українського театру. Простір і дія. – Львів: видавництво Національного університету «Львівська політехніка», видавництво «Срібне слово», 2004. – С. 37-58.)

« У XVIII ст. виникають аматорські театри при поміщицьких резиденціях...Український аматорський театр бере початок з 1794 р. ... В 1882 р. елисаветградці створили першу професійну театральну трупу. Біля її джерел стояла група драматургів та акторів, за котрою міцно закріпилося визначення корифеї українського театру. Це — Марко Кропивницький і брати та сестри Тобілевичі, найвидатніша українська актриса Марія Заньковецька, драматург Михайло Старицький, Ганна Затиркевич та ін.

Ця трупа і її філії об’їздили майже всю Україну, пробуджуючи в масах любов до батьківщини та рідного слова. Успіх був неймовірним! ... вже через кілька років на Україні діяло понад 30 мандрівних театрів, постало багато самодіяльних колективів, котрі своєю невтомною працею підносили рівень національної свідомості, зберігали любов до рідної культури. (Історія України. Мицик Ю. А., Бажан О. Г.)

II. Четверта хвиля еміграції. Українські аматорські колективи 2000-х років в Едмонтоні.

Еміграція з України в Канаду в 1990-2000-х, складаючись в основному з людей освічених, принесла з собою на «нову» землю досвід професійної роботи, високий рівень освіти, широкий світогляд а також, в багатьох випадках - і громадську активність. Їм притаманні професіоналізм, працьовитість, бажання вивчити економічні закони, життя та традиції Канади, а наряду з тим – і українських громадських організацій. Вони порівняно швидко одержали необхідну освіту в Канадських учбових закладах, вивчили англійську мову, і або влаштувалися на роботу, або розпочали свої бізнеси і успішно влилися в канадську систему виробництва чи послуг. Ті, хто мав до того цікавість і бажання - почали шукати зв'язків з існуючими українськими організаціями, надіючись на співпрацю з однодумцями, щоб як писав Тарас Григорович Шевченко, «... і чужого научатись, й свого не цуратись».

Всім добре відомо, що українці віддавна славилися добросовісними робітниками, багаточисленою інтелігенцією і культурними традиціями з високими моральними цінностями та розвинутим, щирим почуттям національної гордості. За своїм складом, в своїй більшості, 4-та хвиля еміграції – це українська інтелігенція: вчителі, лікарі, інженери, актори, музиканти, співаки, науковці, високо кваліфіковані спеціалісти робочих, аграрних, будівельних та технологічних професій. Сфера активності нової еміграції з України до Канади в основному направлена на фінансове забезпечення та моральну підтримку рідних на Україні, на підприємство в Канаді та Українсько – Канадське підприємство, співпраця з існуючими або створення нових українських громадських організацій чи творчих колективів за інтересами. Важливо також розуміти необхідність орієнтації новоприбулої з України молоді в напрямку пошани і бажання розвивати свою національну культуру – через молодіжні програми та молодіжні організації.

Перед тим, як я розпочну свою розповідь про наші мистецькі програми та про наших акторів - аматорів, я хочу пригадати тих людей, котрі були і залишаються для мене і для моїх друзів джерелом натяги, творчого настрою, знань, зразком до наслідування і досвідченими вчителями. Це – перш за все, Анна Звоздецька. Хто коли – небудь в житті зустрівся з неї у якомусь проекті – знає, що вона володіє абсолютним даром спілкування, глибокою життєвою мудрістю, величезним досвідом громадської праці, добрим серцем і має безмежний запас ідей, знань та матеріалів на всі можливі теми з української культури, українських традицій і звичаїв. Євген та Христя Звоздецькі, Наталка Фарина – Кіт, Ліона Бриджес, Василина Гулуцан, Олена Гарасимів, Оксана Енслен, Оля Логвиненко, Христя Чейс, Ярослав Балан, Розалія Фарина та Катруся Гобден і багато – багато інших з відділу Союзу Українок та громади Культурного Центру при Катедрі Св. Івана. Валентина Доброліж, музикантка і вчителька музики, дружина відомого художника Вадима Доброліжа - втілення духовності і елегантності, зрощеної на висотах і схилах Андріївського Узвозу в Києві та вишколеної в найпрестижніших українських столичних учбових закладах. Стефінія Геврик, Мирослав та Люба Куць, Наталка Коваль, Маруся Гошко, хто користується величезною повагою всіх членів і організацій дому УНО. Емелі Лінкевич, Надя Цинцар, Надія Шрам, Роман Британ, Іванка Шевчук, Ілля і Лідія Семчишин, Ігор Брода, Біл Даячук, Марко Левицький, Маруся та Роман Петришині – ці імена відомі всім. Кожен з них в той чи інший час підтримував наші проекти, без них – нічого б не відбулося. Всіх імен не перерахувати, але щиросердечне вам усім спасибі, що дбаєте за наше, українське.

Хочу також висловити вдячність всім членам і управам організацій Союзу Українок Канади та УНО, та їх головам: Союз Українок – Олена Гарасимів – Верхомин, Донна Ковлишин; УНО – Юрій Йопик – за фінансову підтримку, надання залу для репетицій та надання сцени нашим виставам під час заходів цих організацій.

Наша особлива подяка професорові Українсько – Канадського Фольклорного Центру ім. Петра та Дорис Кулів Університету Альберти – п. Наталці Кононенко. Це завдяки їй нам вдалося спланувати та здійснити наш найгарніший та найуспішніший проект – святкування Івана Купала на Селі Спадщини Української Культури 1 липня 2010 року.

Багаточисельна еміграція з України в Канаду в 1990-2000 роках спричинила виникнення кількох осередків активної сценічної та музичної орієнтації.

При відділі Українського Національного Об'єднання в Едмонтоні працював драмактичний гурток під керівництвом Лесі Петрів (в той час активної членки відділу Організації Українок Канади (ОУК) в Едмонтоні) . Активну участь у гуртку брали Роман Петрів, Андрій Шимановка, Оля Цибульська, Оля та Томко Миц, Лілія Суха, Стефанія Геврик – довголітня членка ОУК з багаторічним досвідом роботи на мистецькій ниві Канади та інші члени УНО і ОУК. Вони проводили поетичні вечори, традиційні українські святкування, вечори гумору. Я була присутня на одній з їхніх програм – цікавому, гарному вечорі, присвяченому творам Тараса Шевченка, Лесі Українки, Івана Франка, Ольги Кобилянської та Олександра Довженка.

Приблизно в цей же час, працювала в Культурному Центрі при Катедрі Св. Івана інша аматорська мистецька група котру підтримував відділ Союзу Українок при Катедрі Св. Івана, де культурно – освітніми програмами завідували в минулому Голова Крайової Управи Союзу Українок Канади - Анна Звоздецька та я, Наталя Гриців. Ми також проводили різноманітні мистецькі програми, культурні заходи, наприклад - «Музичні Кафе» для молоді та юнацтва, де регулярно представлялися десять найкращих сучасних українських пісень – переможниць українських хіт-парадів, з послідуючою дискотекою для молоді. До нашої творчої групи новоприбулих з України входили Наталя та Віка Петраш, Наталя, Володя та Ірина Гриців, Світлана, Алла та Валерій Семенко, Галя та Іван Шевчук, Роман і Віра Михайляк та Оля Юрків. Ця група, пректом у співпраці з відділом Союзу Українок при Катедрі Св. Івана, голосно заявила про себе 23 лютого 2002 року театралізованим культурно – мистецьким вечором «Чарівна Буковина». В той час і започаткувалися наше знайомство та творча співпраця з такими відомими лідерами української громади в Едмонтоні як Євген та Христя Звоздецькі, Анна Звоздецька, Валентина Доброліж, Василина Гулуцан, Ярослав Балан, Роман Британ, Олена Гарасимів, сестри Катерина Гобден та Розалія Фарина, Оксана Енслен та багато-багато інших. Від них ми, новоприбулі, вчилися та черпали охоту до активної діяльності на початку нашого перебування в Канаді.

На той час ми – групи з УНО і Культурного Центру - працювали незалежно один від одного. Не пам'ятаю вже як то сталося, але запросили мене і мою подругу - Олю Юрків до УНО на Різдвяне прийняття, де нам запропонували виконати під час мистецької програми діалог «Баби Параски і баби Палажки», котрий Оля написала для нас за твором Івана Нечуя – Левицького. Ми зустрілися, розговорилися і незадовго після того вже готували нашу першу виставу спільними силами. Це були «Вишивані Вечорниці», які ми поставили в залі УНО.

Перед «Вечорницями»: Іван Цибульський, Ірина Гриців, Даша Кульчицька, Саша Семенко, Володя та Наталя Гриців, Оля Юрків, Світлана Трофимук та Лілія Суха. Фото Петра Гриціва.

Вистава «Вишивані вечорниці» об'єднала тогочасних названих вище членів з обох груп, а також Любу Качмар, Василя Зінчука, Василя Федько, Світлану Трофимук, Дашу Кульчицьку та інших. Вечорниці були добре зустрінуті глядачами, але що найбільше нас того вечора здружило – це українська пісня. Того вечора ми співали, напевно, не менше двох годин. Поспівавши на славу, ми потоваришували, і донині більшість із нас продовжує приймати участь в театралізованих святкуваннях та виставах.

Досить швидко, наша аматорська група стала відомою в Едмонтоні. Природньо стало питання про ім'я групи. Обрали ми це ім'я в нижньому залі УНО, якогось дня під час репетиції, в поєднанні з підготовки до Різдвяних свят і Маланки 2003 року. Дискутували багато імен, кожен вигодував своє. Були і «Заграва», і «Зарево», «Сяйво» і «Перевесло», багато різних імен пропонувалося – щось, щоб показувало зоряну суть народного мистецтва з одного боку, і наш творчий зв'язок один з одним – з другого. Я тоді обрала душею «Сузір'я», всі присутні уподобали це ім'я також, бо було у ньому те, що ми в той час почували. Один з вигуків був жартівливим: «так як ми всі зірки сцени – то Сузір'я нам підходить». Протягом років нас по-різному називають у пресі і в переписці. Можна побачити такі назви: Ukrainian drama theatre, Драматичний ансамбль, Літературно – драматичний театр, Драматичний гурток і багато інших варіантів. Напевно, це залежало від репертуару того чи іншого року і від тогочасних акторів також. Ми ж, теперішні актори «Сузір'я», називаємо себе Самодіяльним Українським Драматичним Театром - як називали себе перші народні українські театри, включаючи Михайла Старицького, Марка Кропивницького та Миколи Лисенка в свій час, і як називають себе сучасні численні колективи такого типу у світі.

Найулюбленішими виставами в УНО були в той час і залишаються донині святкування зустрічі Нового року за старим стилем – «Маланки». Особливо цікавою вдалася нам одна з них – коли ми переглянули привезене мною з України, просто чарівне відео «Ніч перед Різдвом» - модерну інтерпретацію одноіменного твору Миколи Гоголя, за участю відомих сучасних естрадних виконавців - зокрема Ані Лорак та Олега Скрипки. Переглянувши відео багато разів, ми заразилися їхнім натхненням і, маючи вже багато молоді на той час - новоприбулих з України в більшості, поставили «Маланку», котра перенесла наші вистави на якісно новий рівень. Починаючи з 2004 року і донині, роль веселої,

винахідливої Маланочки майже щороку виконував Володя Гриців. Свою першу роль Маласі він зіграв в 2004 році з Василем - Сашею Семенко.

Ми ще довгенько працювали, ставлячи вистави в обох залах: в залі УНО і в залі Культурного Центру при Катедрі Св. Івана. Часом разом, часом – кожна група окремо. Наприклад, 1 листопада 2002 року в Солярії Культурного Центру провели спільно Осінній Маскарад, а 16 березня 2003 року під керівництвом Лесі Петрів поставили в УНО вечір творчості Ліни Костенко, що проходив під назвою «Крізь роки і печалі». 1 жовтня 2004 поставили в Культурному Центрі «Сорочинський Ярмарок» Миколи Гоголя. Це був другий вечір із серії вечорів про регіони України. Восени, в листопаді 2004 року, цю виставу ми в скороченому варіанті повторили на сцені залу УНО. То був гарний час, наповнений творчим пошуком.

На фото вверху – відкриття вечора «Сорочинський ярмарок» за мотивами однойменного твору Миколи Гоголя. В ролі Миколи Гоголя – Михась Цьона. Презентацію про творчість письменника Миколи Гоголя проводить Лілія Суха. Фото Романа Петріва.

Коли в 2006 році п. Леся Петрів, отримавши інший роботомісткий проект, вирішила залишити «Сузір'я», стати керівником запропонували мені. Я погодилася стати керівником «Сузір'я» в УНО при умові, що відвідування зборів, та інші організаційні справи візьме на себе хтось інший, а я буду писати сценарії і ставити вистави – тобто буду займатися виключно постановкою вистав, як я робила це в Культурному центрі. Але доля розпорядилася по-своєму.

З того часу центр нашої активності перемістився до УНО. Правда, ми ніколи не припиняли співпраці з відділом Союзу Українок і в 2007 році ми з Вірою та Романом Михайляк брали участь у підготовці в Культурному Центрі гуцульського вечора «Аркан» - продовжуючи розпочатий «Буковинським вечором» та «Сорочинським Ярмарком» цикл вечорів про регіони України. Пізніше, в червні 2009 року, ми також ставили в Культурному центрі «Мавку» за поемою Лесі Українки «Лісова Пісня».

III. «Сузір'я» 2006 – 2011-х років. Створення відділу МУНО в Едмонтоні.

Я стала керівником «Сузір'я» в вересні 2006 року. З того часу всі мої творчі зусилля були направлені на працю в нових умовах і на новому місці. Мені було непросто в цій ролі, але все склалося добре, так як мені допомагало багато людей: поряд були діти – Володя і Ірина та чоловік Петро, колеги та друзі - Алла, Валерій та Світлана Семенко, Роман і Віра Михайляк. Віра Михайляк працювала зі мною пліч – о – пліч і допомага всесторонньо і в усьому. 18 жовтня ми прийняли участь в святковому концерті з

нагоди 150-річчя Івана Франка постановкою уривку з однієї з найказковіших повістей - повісті Івана Франка «Захар Беркут». А вже через місяць, 18 листопада цього року ми підготували ретро вечір – вечір ретро музики, одягу тих часів і ретро танців 30-х – 70-х років. Так як в цей час склад театру був молодіжний, а старшого віку актори пригадали свою молодість і також активно включилися до до підготовки – цей захід послужив веселим початком театрального сезону. Музикою завідував Валерій Семенко. Він був музичним пульсом нашого вечора.

В процесі підготовки Ретро – вечора.

Зліва направо: Валерій Семенко, Наталя Гриців, Роман і Віра Михайляк. Фото Володі Гриціва.

Вагомою частиною програми вечора були також танці і танцюристи. Це означало – багато молоді. Вчили танцювати Розалія Фарина – союзанка, наша давня приятелька з Культурного Центру при Катедрі Св. Івана та Володя Гриців – ті, хто займався бальними танцями в минулому. Колекції одягу нам надали для демонстрації Валентина Доброліж, Розалія Фарина та Катруся Гобден з Культурного центру. Ще пам'ятаючи танці в студентські роки, з танцювальними порадами допомагали Наталя Гриців з Вірою Михайляк. В ті дні осені 2006 року заклалася основа колективу, котрий тепер так добре знають в нашому місті та поза його межами, і котрий послужив коліскою кільком новим сучасним українським колективам і організаціям в Едмонтоні.

Підчас репетиції танцю Jitterbug – Мар’яна Михайляк, Володя Гриців та Соломія Цісар, котрі через 2 роки, в 2008, очолять відновлений в Едмонтоні відділ Молоді Українського Національного Об’єднання (МУНО) зайнявши в управі посади фінансиста, голови відділу та секретаря, відповідно.

Відразу після успішного ретро – вечора розпочалася активна підготовка до зимових традиційних свят: Різдвяна коляда, Новий Рік, Маланка і Вертеп, котрі в той час займали (та й донині займають) одне із чільних місць у праці театру при УНО. *В процесі праці над проектами, дуже швидко стало ясно, що мені необхідно відвідувати збори УНО, де обговорювалося планування наших вистав. Нас також поросили брати участь в розпродажі квитків. Так як наш колектив був молодим і працьовитим, ми також почали допомагати членам УНО з накриттям столів та прибиранням залу після забав. Так незаметно праця в театрі почала займати майже весь мій вільний час, набувши тої інтенсивності, без котрої нічого гарного не народжується, але з іншого боку – котра мала би бути непритаманна добровільній праці, волонтирству... в той час я зрозуміла, що є дві форми аматорської діяльності: форма статична, котра включає періодичні мистецькі заходи людей, що зібралися на одноразовий виступ і форма динамічна – коли є більш-менш стабільний колектив котрий невпинно росте і розвивається. Я не знала що вибрати і вирішила що воно само яось з часом визначиться.*

По закінченню Маланки і коляди в 2007 році, ми почали готуватися до поетичного вечора поета Яра Славутича «Розстріляна Муза», котрий ми провели спільно з музичною формацією «РЕ-мінор» 24 лютого 2007 року. На вечорі був присутній і сам поет - професор Яр Славутич, а також його друзі, колеги і шанувальники. Поетичні вечори – зустрічі дотепер залишаються для нас одним з важливих способів вивчення поетичної спадщини нашого народу.

На фотомонтажі Валерія Семенко: за трибуною, в пешому ряду зверху - поет Яр Славутич – у центрі, його колега - Леонід Коровник – зліва, справа – ведуча вечора і керівник «Сузір'я» Наталя Гриців, внизу справа – художник і мистецтвознавець Степан Мельниченко. Музична формація «РЕ-мінор» і читці «Сузір'я» - стоять і сидять в центрі.

Дуже цікавою сторінкою життя «Сузір'я» стали **поетичні творчі зустрічі з мистецькими колективами з України**, які стали можливими завдяки співпраці з Канадським Інститутом Українських Студій і особисто – професором Богданом Клід: це йому ми завдячуємо незабутніми для нас зустрічами з учасниками українсько - німецької трупи, котра поставила в Едмонтоні двомовну виставу «Ромео і Джульєти» в 2007 році, з унікальними музикантами – кобзарями Тарасом Фединським та Юрієм Компаніченком 1 лютого 2009 року, та з керівником першого на Україні незалежного неприбуткового театру «Арабески» Наталею Цимбал – 30 квітня 2010. Кожна така зустріч була збагаченням досвіду і джерелом наснаги на майбутнє для всіх наших акторів.

Шукаючи свою дорогу до праць класиків української літератури, ми звернулися до творчості Лесі Українки. Ранньою весною 2007 року ми взяли за розробку теми «Мавки» за мотивами драми – феєрії Лесі Українки «Лісова пісня». Я підготувала сцерарій перших двох дій. «Лісова Пісня» - твір водночас і простий і непростий. Він вимагав взаєморозуміння між акторами, довіри до партнера, фантастичних

декорацій і костюмів, особливого творчого піднесення і особливо - запам'ятовування багатьох сторінок тексту поезії, де не було місця для імпровізації і треба було просто все добре пам'ятати. Праця була клопіткою. *В цей час наші репетиції проводилися вже щотижня, ми читали і розбирали тексти у всіх деталях. Я зрозуміла, що ми незаметно обрали динамічну форму аматорської діяльності, тобто ми стали стабільним за складом колективом, котрий невпинно росте і розвивається. Ми почали проводити репетиції на природі, почали готувати костюми і регулярно проводити фотосесії коло озера, в полі між деревами, щоб відчувати те «...озеро, і ліс, і очерет»* Лесі Українки. І це спрацювало. Через деякий час молоді актори вже читали поезію напам'ять, без помилок. Ми продовжували походи на природу з фотосесіями і послідовним переглядом і обговоренням фото і основних сцен вистави: вліті, і восени, і на початку зими – в такий спосіб переживаючи усі пори року Мавчиного життя. Діалоги ставали живими і природними. 26 жовтня 2007 року на святкуванні 75-ліття УНО, ми вже змогли продемонструвати відривки з майбутньої вистави невеликим виступом в УНО.

З приходом зими, в 2007-2008 роках ми вперше підготували репертуар, котрий включав у себе повний перелік програм зимових святкувань: в цьому році ми підготували сценарій традиційного Українського Вертепу, мали гарну і багату Коляду з віншуваннями, в той же час підготували цікаву програму сучасного святкування Нового Року 31 грудня - повним ходом ішла підготовка до Новорічного бал – маскараду, ну і звичайно - «Маланки». Зауважу, що підготовка до «Маланки» і Нового Року завжди проходить дуже весело і в гарному настрої.

На фото зверху - підготовка до Маланки і Нового року.

На фото зліва: козаки Роман Михайляк, Федір Цісар та Андрій Шимановка під опікою Кумасі Світлани Семенко готуються до сцени з ворожкою Солохою. На фото справа молодь готується до Бал – маскараду (Володя Гриців з Мар'яною Михайляк та Маріанною Сех). Фото Наталії Гриців.

Ми виступали з Різдвяним привітанням і Колядою на радіо, ходили з Вертепом та Колядою протягом свят на запрошення жителів Едмонтону, а також – в його околицях. Цікавим був досвід виступу нашого колективу з Вертепом на Селі Української Спадщини під час Йорданського освячення води в 2008 році.

Того дня Мар'яна Михайляк і Соломія Цісар, в своїх яскравих вінках і хустках, опинилися на першій сторінці «Edmonton Journal» у статті озаглавленій «Heavenly sight».

Відразу після святкування Різдва та Нового Року, ми знову повернулися до теми Лесі Українки і «Мавки». Перем'єра «Мавки» відбулася 16 лютого 2008 року, неповним місяцем пізніше від «Маланки - 2008». Годинна вистава пролетіла як мить, зал відчував кожен момент вистави – створився той унікальний контакт асторів з глядачами, котрий був признаком успіху нашої вистави. Ролі виконувалися без суфлера. Актори говорили словами своїх героїв, жили життям лісових духів, Мавок, Русалок та Лукаша – сільського хлопця, котрий не знав, що робити з своєю любов'ю до неземної Мавки. Це була перша вистава, котра була повністю поезією, де не може бути фальші, де мова має бути плинною, вільною – майже як пісня... Це вимагає певного рівня підготовки і в плані тексту, і в плані гри: немайстерно виконану поезію глядач сприймати не буде. У виставі, як і раніше – використовувалося художнє слово в єднанні з музикою і танцем, що стало улюбленим стилем нашої акторської групи. Ми використали в виставі музику скрипаля-віртуоза Василя Попадюка. І надалі так склалося, що його музика знайшла своє місце в наших виставах, а незабаром він особисто почав приймати участь у наших програмах. В постановці, через нічні сцени з запаленими свічами - світлячками, ми також використали магію світла. «Лісова пісня» впевнено прозвучала в стінах залу УНО. З нашого досвіду ми вже знали, що глядач жваво відкликається на елементи розважальної програми під час забав, котрі звичайно являються продовженням програми після театральної вистави. Цей момент ми почали використовувати, щоб створити щось своє: щось українське, водночас традиційне, але разом з тим – і сучасне, притаманне нашому часові. На цей раз, в час, коли всі якраз повернулися з відпусток у Мексіці, ми в нашій програмі під час забави розіграли тему серенад «Козацькими серенадами», зобразивши дівчат і хлопців, що прийшли з польових робіт і вирішили порозважатися: дівчата на балконі, а хлопці з залу, поставили невеличку жартівливу інтермедію «Ти ж мене підманула». Нам допомагали співати співаки з музичної формації «РЕ мінор». Вистава «Мавки» була дуже успішною і коли випала така нагода - ми з радістю повторили її у Культурному Центрі при Катедрі Св. Івана на запрошення відділу Союзу Українок. Наш зв'язок з Культурним Центром залишався стійким і дружнім.

*До цього моменту, наш акторський колектив, пройшовши свій еволюційний шлях, уже був здатний не лише виконувати ролі в виставі, виготовляти декорації та костюми власноручно, а й робити дизайн рекламних афіш, квитків на виставу, почав приймати участь у їх розповсюдженні, виділилася група, котра займалася підбором, установкою і налаштуванням звукової системи, підтримкою Інтернет сторінки і електронних архівів. Наші актори почали писати дописи в пресу, робити рекламні інтерв'ю на радіо. Так на перший погляд незаметно, наша мистецька група почала шлях інтенсивного росту, розвиваючись у галузях, необхідних для підготовки і постановки вистави, як говорили на Україні, «під ключ»: від розробки сценарію і до моменту закриття входних дверей після того як останній глядач покинув зал. Ми **вчилися один в одного, і вчили один одного**. Цей унікальний шлях мистецького росту колективу почав набувати чітко окресленої форми і будучи математиком за фахом, мені було дуже цікаво оформити його у Піфагорійський трикутник десяти точок (Тетрактус), що має древню історію, оточений міфами і історичними довідками і представляє своїми рівнями і змістом процес процес еволюційного розвитку. В нашій випадку наш Тетрактус – це модель формування і аматорського колективу. Я назвала нашу модель «Калиновим тетрактусом» (“Kalyna – tetractys”), відобразивши цим його українську калинову суть. Дотепер, я продовжую працювати над його описанням та перетворенням в цифровий формат. Більше про це можна прочитати на сторінках www.artsoflife.ca.*

Так як Едмонтонський відділ УНО, його члени і управа підтримували нашу групу фінансово, ми, в свою чергу, старалися додати до історії УНО доброї слави на теренах розвитку української культури і мистецтва.

В напруженій щоденній праці будувалися нові творчі плани. Квитки на наші вистави продавалися швидко і жваво. Молодь тісно згуртувалася, і наступного після прем'єри «Мавки» тижня, **22 лютого 2008 року в Едмонтоні відновив свою роботу Едмонтонський відділ Молоді Українського Національного Об'єднання**. Головою відділу було обрано Володю Грицива, фінансистом – Мар'яну Михайляк, а секретарем – Соломію Цісар.

Після створення відділу МУНО робота «Сузір'я» і МУНО була нерозривно зв'язана. Стало зрозуміло, що напевно, в такий самий спосіб створювалися в минулому відділи Українських організацій: з творчості, з мистецтва, дружби та успіху. В той час події стали розвиватися стрімкіше. Наталя Гриців і Віра Михайляк були присутніми на численних зборах і прийняттях, пов'язаних з створенням відділу МУНО. Наприклад, коли до Едмонтону 14 травня приїхала молодь з Торонто – проводилися театральні ігри, ставили невеличкі сцени, представили кілька діалогів з нових вистав, демонстрували відео та фото. 18 травня МУНівці приймали присягу.

24 травня 2008 року відділ МУНО організував свій перший захід - Весняний Бал, програмою котрого був концерт юних талантів. На сцені виступали юні читці, поети, музиканти, співаки Едмонтону – школярі, студентська молодь. Відкрили вечір Голова відділу МУНО Володя Гриців та Мар'яна Михайляк, котра як фінансист відділу, вміла завжди балансувати точність роботи з цифрами з акторським талантом. Власні поезії протягом програми прочитала Іра Гриців, у виконанні юного гітариста Ростислава Сороки прозвучали „Canary jag” – іспанська народна пісня і “Rondo” by Ferdinando Carulli. На фортеп'яно грали Лілія Пантелюк та Соломія Цісар, чудово прозвучав співочий дует Соломії Цісар з мамою Любою. „Танець маленьких лебедів” у виконанні хлопців з МУНО викликав бурхливі оплески. Концерт, зібравши під дахом МУНО багато молоді Едмонтону, був заклик до молоді зустрічатися, об'єднуватися для спільних веселих мистецьких програм. Через рік, 30 травня 2009, МУНО організувало ще один чудовий конкурс – конкурс танцю. Це міг бути танець будь – якого стилю. МУНО на той час вже був відділом міцнішим фінансово, так як охоту до праці мали і працювати вміли – не лінувалися, то вони виділили \$1,000 на нагороди за 1-3 місця. Переможці конкурсу – Христина Чумак і Діяна Байдала стали партнерами нашого самодіяльного колективу на довгий час і охоче приймають участь у наших багатьох програмах дотепер .

В такий спосіб аматорський театр приваблював до УНО таланти, а вони – з часом ставали членами організацій УНО. Так свого часу багато акторів приєдналося до Організації Українок Канади, а МУНО Едмонтону - повністю складалося з акторів «Сузір'я» і кожний новий захід поступово збільшував кількість членів Унівських організацій.

Продовжуючи щотижня проводити репетиції, в 2008 році ми підготували перший варіант традиційного українського святкування середини літа - Івана Купала. Місцем для свята вибрали Little Manitou Lake, lake of healing waters, в Саскачевані і в співпраці з місцевими жителями та правлінням містечка на березі озера провели святкування 29 червня 2008 року. Задовго до того, навесні, я декілька разів навідувалася до місцевого офісу і узгодила справу з дозволом на місце виступу на центральному пляжі та дозвіл розкласти там Купальський Вогонь. Зробивши заміри центрального пляжу озера, я згодом збудувала план «сцени», на котрій були нанесені всі елементи декорацій та точки виконання традиційних ритуалів, танців та діалогів.

Репетиції інколи затягувалися на 5-7 годин. **В цій інтенсивній, терпеливій праці народжувалася та остання якість котрої нам бракувало – ми ставали мандрівним театром.** Це не просто вміти перенести себе на нове місце, з костюмами, планом вистави, людьми – акторами і з їхніми усіма людськими потребами. Потрібно було привезти акторів, поселити їх – цьому треба було навчитися. Проект фінансово забезпечив відділ УНО в Едмонтоні, за що їм величезне спасибі, але все решта ми мусили зробити самі – навчитися поставити відповідну звукову систему на березі озера, членам нашого театру потрібно було навчитися пристосовуватися до нового місця і співпрацювати з місцевими колективами, котрі дуже швидко появилися, особливо після мого інтерв'ю в місцевій газеті. Наш виступ відкривала місцева група, котра у свій спосіб святкувала середину літа – вони презентували оркестр ударних інструментів різного типу – вони себе називають *drummers*. Цей спільний виступ вперше вивів нас на вершину нашого Калинового трикутника Піфагора - зв'язок з іншими колективами самодіяльного мистецтва для спільного проекту - традиційного українського святкування середини літа - Івана Купала. **Так ми почали вчитися подорожувати зі своїми виставами, що віднайшло в моїй душі спомин наших пересувних концертів з групою виконавців у часи навчання в університеті в Чернівцях.**

Ми не переставали «розмножуватися», тобто в нашій колективі продовжували народжуватися нові групи. На святкування Івана Купала ми поїхали з **вокально – інструментальним ансамблем «Зорепад»**, котрий розпочав свою сценічну історію при УНО, і дебютував в день прем'єри нашої «Мавки» - 16 лютого. На святкуванні Івана Купала вони грали під відкритим небом і босоногі українські дівчата та хлопці танцювали далеко за північ на теплому піску – довго після того як червоно скотилося за горизонт спекотне сонце середини літа і над цілющою водою озерам в зорянім небі простяглися білі перисті хмари.

На свято на озері Маніту ми прибули повним складом: УНО і всі братні організації. До програми ми вперше запросили сопрано солістку Світлану Сех. Нам вдалося зібрати майже всіх, хто працював з нами починаючи з 2000 року. Виконувала соло, співала Купальські пісні Юля Мартишук, її сестра Оксана завідувала нашим Циганським табором, Люба Цісар переодягла доню Роксолану в Циганочку, а її син Павлик був нашим Жучком. Дівчата з МУНО продемонстрували основні Купальські ритуали. **Цього разу ми вперше ставили виставу в двох мовах:** англійській і українській. Ми запозичили цей досвід з двомовної постановки Українсько – Німецької вистави «Ромео і Джульєти» у виконанні інернаціональної трупи, з котрими ми завдяки п. Богданові Клід мали радість провести вечір обміну досвідом.

Доки ми готували і відсвяткували призабуте а Канаді, одне з найпопулярніших сучасних святкувань літа, ми з Вірою вже працювали над новим проектом – веселою комедією «За двома зайцями» класика української літератури і театролюбів - Михайла Старицького і 22 листопада 2008 поставили її на сцені УНО. Так як час вистави випав на час, коли ми вже традиційно готували Ретро вечори – цей вечір став вечором Українського Ретро. До програми, як я вже сказала, ми включили тему «За двома зайцями».

Наша традиційна сучасна інтерпретація «стародавньої теми» на цей раз була тема Львова. Ми до програми долучили власного написання «Кав'ярню пана Юзя і пані Зосі». Всі квитки знов продалися «на ура». В час підготовки до свята яскраво проявився талант Ірини Климків, вчительки Курсів Укрнаїнознавства імені Івана Франка.

З Іриною, Танею Адамик та Лілією Сухою мене доля звела в 2007 році, коли я разом з ними працювала на Курсах, викладаючи українську мову та літературу. Мені з дитинства вчителі пророчили педагогічну

кар'єру, але життя обернулося так, що я недовго пропрацювала вчителькою, віддавши перевагу комп'ютерним технологіям. Коли ж я потрапила на Курси Українознавства тут в Едмонтоні, мені випало велике щастя працювати в чудовому колективі під директорством Лілії Сухой. В той час я мала нагоду в повну силу насолодитися моєю любов'ю до праці з дітьми та пристрасною до української мови і літератури у співпраці з прекрасними колегами - вчителями.

Так от, Таня, Лілія і Ірина також давно приймають участь у «Сузір'ї», а цього разу Ірина ще й діалоги підбрала і підготувала, була такою винахідливою в створенні свого костюма, що ми всі захотіли її наслідувати. На наступному фото - Ірина Климків та Федір Цісар в ролях пані Стефці та пана Юзя зі Львова.

Новий 2009 рік був водоспадом подій та різноманітних програм.

- Все, як звичайно, розпочалося Вертепом, Колядою і Маланкою.
- За ними в лютому послідували: 1 лютого – зустріч з унікальними музикантами – кобзарями Тарасом Фединським та Юрієм Компаніченком,
- 13 лютого року – Свято Валентина, 21 лютого – «Річниця – Вечорниця» - програма і забава з нагоди першої річниці відділу МУНО.
- 30 травня – Весняний бал і Конкурс молодіжного танцю.
- 27 липня – Івана Купала на Маніту Озері,
- 28 – 30 липня - подорож з програмою Івана Купала до Торонто та Онтаріо. Цей раз ми мали 4 виступи протягом тижня. Один з них, вперше в нашій практиці, був спільною постановкою Івана Купала групами делегатів Крайової Конференції МУНО.

Наша група, провівши кілька репетицій з місцевими акторами, навчилася розподіляти власних акторів в такий спосіб, щоби могли відновити і провести виставу з новим складом. Від того літа ми навчилися невеликою групою на виїзді, за участю місцевих аматорів, проводити святкування після 1-2 репетицій. Ця невелика група звичайно включає музичного оператора, ведучих, інструкторів танців, костюмерів, фотографа і відеооператора, художнього керівника, якщо є – солістів, і кожен з них – паралельно актор, котрий може виконати будь-яку з потрібних ролей.

- Після повернення до Едмонтону, в перших числах серпня, молодь виступила в українській програмі під час святкування Heritage days в парку Гавриляка.

На сцені фестивалю Днів Спадщини – голова відділу МУНО в Едмонтоні та Голова крайової управи МУНО - Володимир Гриців, Христина Нич (між дівчат у центрі), та члени управи МУНО Едмонтону і крайової управи МУНО: секретар Соломія Цісар і фінансист Мар'яна Михайляк – зліва і справа відповідно.

Наш мистецько – театральний сезон продовжився не менш активно і восени та взимі цього року:

- 24 жовтня – 75-ліття МУНО, бенкет. Започаткування проекту створення аматорського відеофільму «У неділю рано зілля копала» за мотивами однойменної повісті Ольги Кобилянської.
- 12 грудня – відкриття Зимових Різдвяних свят Концертом Коляд, де молодь з відділів МУНО та СУМК в Едмонтоні, та учні Курсів Українознавства ім. Івана Франка засвітили Різдвяну ялинку та спільною колядою відкрили сезон.
- 24 грудня 9 січня – коляда в домах Едмонтону.
- В січні - «Маланка» та виступ на Балу Штрауса, котрий щорічно проводиться Австрійською громадою як добродійна акція для навчання талановитої молоді в музичних закладах у Європі. Наші молоді пари були запрошені туди для виконання вальсу та полонезу.

В 2009 році, нам вдалося досягти активності та частоти проведення мистецьких програм, котрі були притаманним попереднім хвилям еміграції – щотижня, або кожні 2 тижні. Ми всі знаємо з архівних документів, що в минулому культурні програми перших хвиль еміграції з України проводилися щотижня, і що в той час митці їздили одні до одних дуже часто і приймали участь у спільних програмах.

Характерна риса аматорських колективів – це нестабільність складу. По найрізноманітніших причинах, будь-хто, в будь-який момент часу, може не прийти на репетицію чи на виставу в день виступу. З одного боку – все відбувається на добровільних началах, ніхто не одержує зарплатні, а з другого боку, коли продані квитки і публіка в залі – шоу мусить відбутися. Цей факт був і залишається для мене, тай думаю для всіх інших – основним фактором стресу. Як людина, я розумію, що кожен завжди має право вибору, може передумати брати участь у виставі і скажем, поїхати на озеро ловити рибу. З другого боку, як керівник театру - я звичайно маю з тим великий клопіт. Чого я тільки не перепробувала аби це ставалося рідше! З роками я, здається, знайшла вихід з положення. Я почала укладати з акторами спочатку усну, а

згодом і письмову угоду – там було детально написано що і коли буде відбуватися, як все буде проходити, і досвід показав, що з таким підходом і з поясненням – розривало угоду дуже небагато людей і то – в критичних ситуаціях, коли по-іншому не можна було.

Незадовго ми створили **вокальний ансамбль «Рідна Пісня»**, і запросили Світлану Сех бути нашим музичним керівником та проводити з нами репетиції. Це вже був третій новостворений колектив після створення МУНО і вокального –інструментального ансамблю «Зорепад». В ансамблі «Рідна Пісня» зараз співають Наталя Гриців, Лілія Суха, Тетяна Адамик, Ірина Климків та Світлана Семенко. Ми інколи співаємо разом з дівчатами – Іра Гриців, Валя Олійник, Маріанна Сех, Мар'яна Михайляк, Христина Піх, Аня Лагода. Взагалі-то у мене був задум мати молодіжний та дорослий склад ансамблю, а репертуар складати так, щоби були пісні, котрі ми при потребі, можемо виконувати разом. Наш репертуар добре вписується в традиційні українські святкування такі як обжинки, веснянки, Курала, коляда, весілля та інші. Ми також плануємо поповнити свій репертуар новими сучасними українськими піснями. Нещодавно, 13 травня цього року, ми приймали участь у культурній програмі на запрошення Українсько-Канадського Фольклорного Центру імені Петра та Дорис Кулів Університету Альберти.

На фото: Учасниці ансамблю «Рідна Пісня» Ірина Климків, Наталя Гриців, Валя Олійник та Світлана Семенко після концертної програми під час конференції Асоціації Фольклористів Канади в Едмонтоні. Зліва професор Петро Головай, третя зліва – професор Наталя Кононеко, Українсько – Канадський Фольклорний Центр ім. Петра та Дорис Кулів Університету Альберти.

В 2010 році ми поставили Івана Купала на Селі Спадщини Української Культури. Це – наш найбільший і найуспішніший проект. Над плануванням його працював комітет у складі зацікавлених акторів, мистецтвознавців, та фольклористів: Наталка Кононенко, Петро Головай, Анна Звоздецька, Честер Куць, молодь з відділу МУНО, голови відділів УНО та ОУК (Організації Українок Канади). Я б хотіла написати тут імена всіх учасників, я їх всіх пам'ятаю, всі ролі і всі костюми – все-все. Але на це не вистачить в цьому дописі місця. Проект був спільним зусиллям багатьох Українських організацій та спонсорів. І вся детальна інформація наряду з фото та відеоматеріалами по мірі надходження знаходиться на Інтернет Сторінці www.ArtsofLife.ca. На закінчення лише додам, що частиною Купальського проекту являється створення 20-хвилинного аматорського відео та репертуарного збірника Івана Купала, до котрого ввійдуть детальна інформація про Івана Купала, сценарій – план

нашої програми, рекламні матеріали, аудіо - записи, які були використані в виставі, купальські пісні, фото костюмів та дидактичні матеріали для уроків культури на тему Івана Купала в українських двомовних школах. Цей репертуарний збірник, укомплектований фото- відео- і аудіо- матеріалами, послужить чудовим посібником для всіх, хто захоче ознайомитися з цим святом та для аматорських колективів на зразок нашого.

Не можу не скористатися нагодою і подякувати тим, хто підтримував нашу програму порадою, участю та фінансово. Додаю список усіх наших партнерів і спонсорів. Проект був виконаний Едмонтонським відділом Молоді Українського Національного Об'єднання та Arts of Life Studio - студією сценічних мистецтв «Калиновий Тетрактус». Подяка від нас щира усім партнерам і спонсорам:

- Alberta Council for the Ukrainian Arts
- Alberta Ukrainian Commemorative Society
- Bishop Budka Charitable Society
- Europa Travel
- League of Ukrainian Canadians, Edmonton Branch
- Peter and Doris Kule Centre for Ukrainian and Canadian Folklore
- The U.N.F. Foundation
- Ukrainian Canadian Benevolent Society of Edmonton
- Ukrainian Canadian Foundation of Taras Shevchenko
- Ukrainian Catholic Brotherhood of Canada, Edmonton eparchy
- Ukrainian Cultural Heritage Village
- Ukrainian National Youth Federation of Canada Edmonton Branch
- Ukrainian Women's Association of Canada, St. John's branch
- Ukrainian Women's Organization of Canada Edmonton Branch

Проект на Селі був більше, ніж Купальським святом. Програми розпоралися рано – вранці. Все розпочалося демонстрацією і відтворенням основних купальських ритуалів, виготовлення декорацій, навчання пісень, ігор, танців і багато іншого:

- купальські пісні
- купальські ігри та танці: довга лоза, кривий танець, хороводи, ворожіння на вінках
- жіночі головні убори: вінки зі свіжих квітів і трав, вінки із штучних квітів – для дівчат і русалок; пов'язування хусток – для заміжніх жінок
- купальські символи: виготовлення, прикрашення і традиційні ритуали навколо Купало, Марени та Купальського деревця.

На додаток, ми включили до програми традиційні передкупальські роботи в українських домівках, використавши для цього хати, поле та городи музею Села Спадщини Української Культури. Ми зіграли принесення дарів полю та городам (щоб польові Русалки оберігали їх від граду та засухи), детально вивчили роботи по господарству, притаманні цьому часові літа. Поскілки на Україні традиційні свята зчаста несуть в собі елементи циганського життя, так як цигани кочували по Україні і охоче приєднувалися до забав та свят, то ми і циганський табір включили до програми. Крім того, скориставшись порадою п. Кононенко, протягом дня ми провели купальські ігри для дітей. Наша купальська програма включала, думаю, всі основні елементи Купальського святкування: ляльки Марена і Купало, вінкоплетення, хороводи, ворожіння на вінках (Фортунка та пускання вінків на воду), ритуали навколо Марени і Купала та Купальського деревця, Купальський вогонь та стрибання дівчат і хлопців через нього - щоб освятити своє кохання, танці навколо вогню. Опівночі ожили лісові духи, Мавки і

Русалки говорили словами «Лісової пісні» Лесі Українки. Опівночі «розцвіла» Квітка Папороті і хлопці борються з лісовими духами, намагаючись украсти її для своєї коханої. Мавки і Русалки розсправляються з багатьма... лише найсильнішому і найсміливішому вдається вкрасти Квітку... Всі дії відбувалися під спів солістів та ансамблю «Рідна Пісня».

Всього в програмі було задіяно з нашого боку 83 учасники. Почесними гостями були Василь Попадюк – скрипаль – віртуоз, Світлана Сех – сопрано солістка та Люба Білаш – співачка та виконавець власних пісень. Василь Попадюк крім участі в Купальській програмі підготував також півгодинний концерт.

Адміністрація та працівники Українського Села, особливо Ширлі Наук, координатор програм та Арнольд Грандт, діючий директор – надали нам всю необхідну допомогу, вони прислухалися до кожного нашого побажання, все завжди було вчасно, з усмішкою і товариською порадою та допомогою. Крім приємних спогадів, успішного проекту – ми винесли з тієї літньої програми неоцінімий досвід праці в великому колективі та співпраці з чисельними організаціями.

В цьому, 2011-му році, підчас українського фестивалю «Писанка» у Вегревілі ми знов із задоволенням провели Івана Купала, розпочавши день вінкоплетенням та плетенням Купальських поясів з трав. В цьому році ми вперше наблизили наш показ Івана Купала до нашої кінцевої мети – відновити це святкування в Альберті в його первозданній формі – не як показ того, що і як має відбуватися, а як народне гуляння. На цей раз ми ще не ставили собі за мету зробити повнометражне святкування, але думаю, що ми зробимо це в майбутньому. Писанка дуже добре підходить для початку цієї нової цікавої традиції у своїй програмі, так як фестиваль відбувається саме в цей час, дуже наближений до 7 липня – дати Івана Купала за українським календарем. Я маю надію, що Купальські вогні Едмонтонської молоді, котрі вони розпалюють протягом уже 5 років, спричинять включення цієї традиції в програму фестивалю в Вегревілі.

Цьогорічне свято Івана Купала було зустріччю зі старими друзями і знайомством з новими. Ми робили програму сумісно з танцюристами Вегревільських українських танцювальних шкіл «Сопілка» та «Промінь».

Найприємнішим моментом усіх наших репетицій з новими учасниками для мене являється той час, коли включається музика і дівчата та хлопці, котрі ніколи раніше не бачили один одного, беруться за руки і ведуть Кривий танець. Згодом вони відтворюють всі інші багаточисельні елементи ритуалу, але те перше ще розімкнуте коло, котре рухається то за сонцем, то проти сонця, обертається і загортається у вигнуту підкову, аж доки нарешті руки ведучої ряду і замикаючого з'єднуються - залишається для мене моментом народження дива.

На фото - Кривий танець навколо Купальського Деревця, Марени і Купала. Мар'яна Михайляк і Володя Гриців замикають Купальське Коло.

На закінчення, в кількох словах згадаю про нашу подорож до Боснії та України. В 2009 році, в час святкування 75-ліття МУНО, виникла ідея особливого Ювілейного проекту. Маючи багато відеофільмів з попередніх вистав та виступів, ми вирішили поліпшити їх якість (всім відомо, що звукова система часто підводить...) записавши діалоги в горах України і таким чином відредактувавши старі і дописавши нові відео, випустити гарний аматорський фільм. Більшість Купальських діалогів під час нашої інтерпретації Купальського свята побудована на творах Лесі Українки і Ольги Кобилянської. Збираючись в подорож в Українські Карпати, ми по чудовій і щасливій для нас випадковості, налагодили контакти з внуком Ольги Кобилянської Олегом Панчуком і провели з ним змістовне інтерв'ю на каналі телебачення «Буковина». Ми також мали унікальну можливість у співпраці з місцевими аматорами України записати відео в селах і на полонинах Карпат. Телестудія Чернівецького телебачення запропонувала нам послуги свого відеооператора, що було ще одним щасливим оборотом в ході нашого проекту. По дорозі на Україну ми заїхали на святкування 100-ліття Української Парафії в Козерці, Боснія. Цей проект в Боснії став можливим завдяки підтримці Bishop Budka Society. Члени управи і Голова, пан Василь Дячук, і його дружина Олі дуже зацікавилися нашим проектом, і вважаючи що зустріч молоді з Едмонтону з місцевою молоддю має велике значення - не помилилися. Виступ танцюристів місцевої групи «Козак» та молоді з Едмонтону дуже сподобався глядачам. Там, в містечку Козарац, наша молодь з танцюристами місцевого колективу показала гостям свята елементи святкування Івана Купала. Наші дівчата і хлопці ще раз продемонстрували свій талант, товариськість, вміння працювати в колективі, знання своїх традицій і повагу до традицій інших народів. Дружня допомога родини Іллі та Лідії Семчишин зробила цю подорож незабутньою для нас.

Ми через півсвіту провезли свої вишиті сорочки і кольорові купальські вінки. І всюди їм знайшлося місце під сонцем. Це для нас багато значить...

Наша група потратила на проект в Європі добрих 2 тижні, ми подоружували на Україну за власні кошти, але я сама ні разу не пошкодувала за потраченими часом і коштами, і не чула нарікань ні від кого. Всі наші актори і наші партнери на Україні більшість часу ходили одягнені в національні костюми: і на Чернівецькому телебаченні, і в транспорті, і по дорозі на інтерв'ю, і по дорозі на зйомки. Це пробуджувало цікавість і живий інтерес у віддалених куточках Карпатських гір, куди ми добралися в пошукові не зміненого часом давнього гуцульського духу, пейзажів і будов того далекого часу, що присутній в творах Ольги Кобилянської. Ми йшли стежками, де мало хто ходить, в села, куди мало коли

завітає якийсь мистецький колектив і думалося нам, що може, то не випадково нас доля туди привела, може, то необхідно тим селам і тим селянам, щоб народний самодіяльний театр, як в часи Михайла Старицького, приїздив до них з виставами. Аби своїм чистої душі словом розвіював туман того русизму і негативізму, що нав'язується в очі підростаючому поколінню з багатьох телевізійних каналів.

Фото підчас зйомок відео-фільму на полонині «Плоска» на Івано – Франківщині.

Минуло літо і ми з гарними відео повернулися до Едмонтону, з спогадами про ті гори і про небо над ними, що склалися у віршовані рядки:

Три дороги на три боки,
Купол неба на колі гір.
В ньому губляться дзвінко й високо
Міліони пісень та зір.
Там смереки ловлять за коси
І смолою в літо течуть.
Там вітрами пісні носить
І з водою пісні п'ють.
В різнобарвних пелюстках квітів,
Трав зелених гірських полонин
Я навчилась радість любити
Й цінувать неповторність хвилин.
В трьох джерелах купаються зорі,
Три ріки витікають з них.
До Дністра, аж у Чорне море,
Плине пісня зірок золотих.

(Вірш «Пісні та зорі» Наталії Гриців)

Ми записали кілька діалогів у Виженці Косівського району та на приватній полонині родини Тараса Рогів в Надвірнянському районі Івано – Франківської області. Пан Тарас, його мама, пані Марія, та сестра, Наталя Лавринович охоче відгукнулися на нашу пропозицію і погодилися прийняти участь у нашому проекті. В нашому відеофільмі вони зіграли ролі батьків Гриця. А Ольга та Олександр Мельники з Івано – Франківська дозволили зняти сцени Настки в своєму домі, збудованому в традиційному Карпатському стилі, з тесаного бруса і без жодного цвяха, зігравши роль Насткиних тата і мами. Місцевий природолюб і поет, Василь Зеленчук, допомагав нам з транспортом і в його дерев'яній

хатині над рікою ми знімали сцену Гриця і Настки, а неподалік коло ріки палили вогонь, навколо котрого розповідалися карпатські легенди, котрі лягли в основу сценарію нашого фільму.

2011 рік для нашого колективу розпочався звично і розмірено. Все протягом цього року відбувається по-іншому, спокійніше і чіткіше. Очевидно, що досвід років дає про себе знати. Адже в складі нашої театральної групи 2011 - актори з досвідом більше 10 років: Лілія і Остап Соха, Світлана Семенко, Володя і Іра Гриців, Маріанна Сех і Мар'яна Михайляк, Наталя Гриців, Лілія Суха, Оля і Томко Миц – всі вони були на сцені Едмонтону в 2000 – 2002 роках. Свій талант і вміння широко дарують Ірина Климків і Таня Адамик. Надя Космина, котра приєдналася до «Сузір'я» кількома роками пізніше, вже також володіє всіма навиками, котрі складають мистецький доробок колективу. До нас порівняно недавно приєдналися кілька талановитих, патріотично - настроєних обдарованих дівчат та хлопців з України: Аня Лагода, Валя Олійник, Алекс Богданович, Віктор Сухий та інші. З таким складом працювати приємно і легко: коли актор любить свою справу і переживає за неї, знає що від нього вимагається, усвідомлює відповідальність взятої ролі – все складається ніби само собою. Творчий пошук веде наш колектив від зими до зими, від літа до літа... Вліті цього року, коли ми готувалися до виступу на фестивалі «Писанка» в Вегревілі, ми знов поїхали на природу, в гори, до ріки, бо то від неї, матінки – природи, наш народ завжди черпав натхнення.

На фото Наталі Гриців: творча група молоді підчас планування Івана Купала-2011.
Маріанна Сех, Аня Климків, Володя Гриців і Мар'яна Михайляк – стоять;
Володя і Аня Лагода та Надя Космина – сидять.

Не приховуватиму, що на протязі багатьох років досить активної праці - не обійшлося і без непорозумінь. Актори – люди емоційні, напруга підчас великих програм висока. З багаторічного досвіду, я винесла розуміння тих прописних якостей, котрими мусить оволодіти кожна людина, котра планує займатися громадською роботою: любов до людей, бачення перспективи, пристрасть у веденні справ, терпеливість і працьовитість. Поряд з усіма статутами в організаціях не завадило би мати щось типу обіцянки: «я приєднуюся до цієї групи людей, з котрими планую співпрацювати в злагоді,

наполегливо і терпеливо, не переслідуючи особистих цілей (фінансових чи будь-яких інших), не переслідуючи колег з особистих амбіцій і обіцяю, що не руйнуватиму результатів колективної праці, а буду працювати чесно на благо розвитку української культури, мови, і традицій...» Ще одна моя таємниця, котрою хочу поділитися, полягає в тому, що всі люди різні і те, що подобається одним – може не подобатися іншим. Тому світ є таким як він є – кольоровим, змінним, у вічному русі. Тому не дивлячись ні на що, треба думати добрі думки, говорити слова лише якщо вони добрі, і - робити добрі справи. А решта працею здолається.

Те, що творчий процес підготовки та постановки вистави чи традиційного святкування в аматорському колективі являється непростю справою – відомо всім. Це - праця, котра вимагає не лише вкладення власних коштів, особистого часу, постійного і глибокого розуміння від членів родини, відповідного колективу працюючих і терпеливих людей, що не шукають особистої вигоди і нагород, а й сприятливої обстановки – доброзичливості і взаєморозуміння . Хто робив це – знає про що йдеться, так само загальновідомим є факт, що праця в колективі помножує потенціал кожного учасника, про що легше сказати словами Джозефа Діспензи: «...Forming a group of like – minded people to engage some humanitarian effort, for instance, magnifies the effect of the effort, at the same time amplifying our essential connection to one another. Since we are facets of the One, anything we undertake together moves everything upward exponentially for everyone...»

Минуло багато років з того часу, як я стала керівником «Сузір'я». За цей час через колектив пройшло дуже багато молоді. Одні прийшли і пішли, а інші залишилися на довгі роки. Вони уже вміють і знають дуже багато. Вони вирости в чесних, відвертих, духовно- сильних людей, і тепер питання полягає лише в тому, де вони знайдуть той колектив, ту сприятливу обстановку сприяння молодому талантові та пошани до добре зробленої справи. Зараз, нині, мені особисто хотілося б, щоб хтось із нашої молоді взяв на себе ініціативу керівництва театром, кожен з них уже готовий і вміє все що необхідно вміти... Мені б тоді був час більше співати, повернутися до писання віршів, котрі я так любила складати, коли в мене було більше вільного часу. Віршем, написаним в 1998 році я і закінчу свою розповідь. Тоді, давно, приїхавши на чужу землю, я написала цю «Обіцянку», а тепер з усмішкою думаю собі, що напевно, дотримала даного тоді слова...

Я обіцяю світові любов,
Поезії – світанок, праці – день.
Коханню – надвечір'я і розмов прекрасну музику,
Й слова моїх пісень.

Я обіцяю світові любов,
Душі – свободу, віру – небесам.
Дорогам – вільні кроки без оков
І ріки, повні вод, життя мостам.

Зі своїх спогадів, та з використанням архівів сина, Володимира Грицива,
підготувала Наталя Гриців.

Edmonton,
Липень – серпень 2011 року.